

Preek op de tweede zondag van de Advent, 4 december 2022, Alkmaar
Gelezen: Jesaja 11:1-10, Romeinen 15:4-13 en Matteüs 3:1-12

Wie een tegengeluid zoekt tegen polarisatie kan zijn hart ophalen bij de lezing uit de profeet Jesaja vandaag. Wolf en lam liggen samen, de panter gaat lekker liggen bij het bokje en een klein kind is vlak bij een adder geen moment in gevaar. Nergens meer vijanden, en op die dag zullen alle volkeren zich verzamelen en niemand zal nog kwaad doen of ondermijnd handelen.

Niet dat Jesaja dat in zijn dagen om zich heen zag gebeuren allemaal. Hij leefde in een tijd waarin het land Israël bedreigd werd door supermacht Assyrië, en de koning van Israël durfde geen verbond te sluiten met andere landen die zich tegen deze macht willen verzetten. Tevergeefs probeert Jesaja hem moed in te spreken . . . Oorlog, geweld en ellende waren ook in die dagen maar al te dichtbij.

Maar naast deze weerbarstige realiteit ziet Jesaja nog wat anders. Deze man heeft dromen, visioenen, hij ziet wat nog niet te zien is: een wereld waarin mensen elkaar niet bestrijden en bevechten maar waarin ze elkaar respecteren en helpen. Hij weet dat deze wereld niet helemaal onzichtbaar is: Er zijn zoveel plaatsen ter wereld, heel dichtbij en ver weg, waar mensen proberen bruggen te slaan naar elkaar, moeite doen om mensen te begrijpen die anders zijn dan zichzelf. Misschien lijkt die goedheid in het perspectief van de wereldgebeurtenissen wel een druppel op een gloeiende plaat, maar Jesaja reikt ons dan toch een andere beeldspraak aan: die van een nieuw takje, dat ontstaat op een oude stam. Niet een druppel als een beetje water dat even sist en dan verdwenen is, maar een jong takje als een begin dat alle potentie heeft tot groei.

Als iets kenmerkend is voor geloven, dan is het toch wel de hoop. Paulus schrijft daarover in de brief aan de christengemeente van Rome. Alles wat er geschreven staat, de bijbelse woorden die we als christenen steeds herlezen en aan elkaar meegeven, is erop gericht dat we de hoop vasthouden, schrijft hij. Het Woord van God geeft ons troost en de moed om vol te houden, en zo kunnen we hoopvol blijven. Maar Paulus voegt er direct aan toe dat dit geen individuele zaak is. Hij is er niet op uit dat mensen in hun eentje hoopvol gaan zitten zijn, maar dat ze elkaar zoeken om verbinding en betrokkenheid bij elkaar te bereiken, eensgezindheid. Daarom volgt bij hem ook een opdracht: aanvaardt elkaar. Dat klinkt als iets dat niet vanzelf gaat en wel als iets dat best een beetje moeite zou kunnen kosten.

We zien het gebeuren bij de doop door Johannes, waarover we in het evangelie hoorden. Heel Jeruzalem, heel Judea en de hele Jordaanstreek was daarvoor uitgelopen. Daar heb je het, zou je kunnen denken, de eenheid waar Paulus over sprak en waar Jesaja van droomde: op die dag staat de wortel van Isaï als een banier voor de volken, en alle volken zoeken hem op. Het gaat bij Johannes de Doper dan

wel alleen om Israël, maar hoeveel “volken” wonen er soms niet in één volk? Hoeveel verschillende groepen qua opvatting, politieke voorkeur, manier van leven, culturele achtergrond ook? Wordt hier aan de Jordaan dan iets zichtbaar van die grote droom van Jesaja?

Ja, denk ik. In de velen die het aandurven om de doop te ondergaan, die zich overgeven in dit gebaar, die eerlijk onder ogen willen zien waar in hun leven bekering nodig is en die de anderen die daar in de Jordaan naast hen staan als broeders en zusters aanvaarden. En nee, omdat er ook een hele groep mensen daar bij die Jordaan is, die afstand houden van het hele gebeuren, letterlijk en figuurlijk. Want wij hebben Abraham als vader. Wij hebben dat allemaal niet nodig, die doop door Johannes. Hun kritische, sceptische houding is ondermijnend voor de hoop, die daar bij al die dopelingen zo sterk aanwezig moet zijn geweest. Het is daarom dat Johannes de Doper er zo ontzettend fel tegenin gaat.

Want hoop is krachtig en kwetsbaar tegelijk. Ze kan mensen tot grote en indrukwekkende dingen inspireren, maar ze kan ons ook zomaar uit handen worden geslagen. En de advent is de tijd van de hoop. Het is een tijd van hoopvol wachten, terwijl we niet precies weten waarop. Ja op de geboorte van Christus, dat feest dat al op de kalender staat vastgeprikt op 24 en 25 december. Maar kerstmis vieren is geen geboorte van ruim 2000 jaar geleden herdenken, het is open staan voor die realiteit van die geboorte in ons leven. Dat Hij zich ook nu aan ons zal openbaren, in deze fase van ons leven, in deze situatie waarin we nu verkeren, met de vragen en zorgen die ons nu bezig houden. En dus weten we niet precies wat we kunnen verwachten. Hoe het licht mogelijk kan gaan stralen in ónze duisternis.

En dat is het bijzondere van de advent. Hoewel deze decembermaand voor iedereen vol is met van alles wat we denken te kunnen verwachten – en dat kan drukte zijn, verwachte gezelligheid, gevreesde eenzaamheid, moeilijke dagen, lastige verplichtingen of mooie uren met goede vrienden – in geloven behouden we openheid voor wat we niet kunnen verwachten, voor dat wat we niet had kunnen dromen of maar nauwelijks durfden te hopen.

We verwachten het onverwachte en dromen van het onmogelijke, omdat bij God niets onmogelijk is. Dan worden zwaarden omgesmeed tot ploegscharen, dan komt er ware vrede, ruimte voor ieder om zichzelf te zijn, vrede in je eigen hart en een weg om te gaan. Dan liggen leeuw en lam samen en een kind kan ze hoeden.

Amen.